

Ceilalți doi fii ai lui Ioan și Mariei Bogdan au fost *Radu* (n. 1898) și *Constantin* (*Dinu*, n. 1901). Primul, foarte înzestrat, pasionat de limbi orientale, a murit de tânăr, la vârsta de 23 de ani (1921). Al doilea, care a fost judecător, a decedat la vârsta de 40 de ani (1924)¹.

Amintirile fiicei. Fără îndoială că mărturiile directe despre Ioan Bogdan sînt prețioase prin semnalarea unor trăsături ale *omului*, ce nu răzbat totdeauna din opera scrisă, putînd fi doar întrevăzute în corespondența sa. Iată de ce am rugat pe Viorica Bogdan să-și aștearnă pe hîrtie amintirile despre familie și mai ales despre tatăl său. Din cele douăsprezece file pe care ni le-a încredințat², completate apoi cu anumite precizări, reproducem aici cîteva fragmente:

«Tata a fost un elev eminent, cuminte și grijuliu de frații și surorile mai mici ca el... Primul post l-a căpătat la școala din Pomirla, Moldova, de unde... trimitea maichii (= bunicii) bani. Dimitrie Sturdza, în inspecție pe-acolo, l-a vizitat și, impresionat de cît era de serios și studios, s-a gîndit să-l ajute... Era slab tare și întîi l-a trimis pe Riviera, să se refacă».

Era un «om blind, bun părinte, cu toate că era foarte, foarte ocupat. Dimineața, după masa, decanat; și mă ducea și pe mine mereu, de mină, cu el la plimbare, la Universitate și la Academie și, în special, îmi adu aminte, la Muzeul Antipa, la șosea, unde îmi explica amănunțit toate animalele — și încă cu mare răbdare. Era intim prieten cu Antipa, pe care l-a iubit mult toată viața».

Mai tîrziu «eram internă la *Notre Dame de Sion*; în fiecare sîmbătă venea el personal să mă aducă acasă, îmi căra într-o mină ghiozdanul și înalta rufe... Lunea dimineața mă aducea din nou la școală».

«Tata nu era aspru, ci blind, afectiv și foarte corect... Cu toate că era absorbit de studiile lui, se ocupa de noi, ne controla la lecții... Nu lipsea de acasă și lucra noaptea tîrziu, regulat, pînă la 1, 2...»

Împreună cu tatăl său Viorica Tulbure a participat adesea la excursiile organizate de Academia Română pentru membrii săi. «Așa am cunoscut pe mai toți membrii (Academiei) și... talentele românești... Ca fetiță mică, de la 8—10—18 ani, am fost, pe lingă fetița tatii, și fetița lui Delavrancea, a lui Duiliu Zamfirescu, a lui Coșbuc, a lui Țițeica, a lui Iacob Negruzzi, a prof. Onciul. ...»

Printre prietenii apropiați ai lui Ioan Bogdan, fiica sa menționează pe D. Onciul, G. Murnu, Nicolae Iorga, devenit cumnat, V. Pirvan (căsătorit cu o nepoată de soră a Mariei Bogdan-Colțescu), Demostene Russo, care «în ultimele 6 săptămîni venea zi de zi la tata».

Din corespondența inedită. Corespondența lui Ioan Bogdan și a familiei — cîtă s-a mai păstrat la Brașov³ — a fost transcrisă de noi în cea mai mare parte, operația urmînd să fie terminată în viitorul apropiat.

¹ Vezi și *Notele informative* ale Vioricăi Tulbure, n. Bogdan, în Arhiva citată, *Fondul Bogdan*.

² Viorica Tulbure, n. Bogdan, *Notele informative* citate mai sus.

³ În articolul *Din corespondența lui Ioan Bogdan*, publicat în «*Tribuna literară*», Brașov, an. I, 1941, nr. 1, p. 7. G. h. Tulbure, ginerele lui Ioan Bogdan, a dat următoarele lămuriri cu privire la corespondența lui I. Bogdan: «Ioan Bogdan a întreținut o corespondență vastă. Ni s-au păstrat însă numai scrisorile primite, iar nu și cele scrise de el diferiților prieteni și stimători cu care se găsea în corespondență. O singură ciornă am găsit pînă acum pe care o reproduc mai la vale. Corespondența sa, din fericire, a fost păstrată cu multă grijă. Sint